

Oslo, 15. mai 2015

Høringsuttalelse fra Amnesty International i Norge

Høring – Endring i utlendingsforskriften – behandling av anmodning om omgjøring fremmet fra utlandet i saker som omfatter barn med lang oppholdstid i Norge som ble tvangsreturnert i perioden 1. juli 2014 til 18. mars 2015

1) Innledende bemerkninger

Amnesty International takker for anledningen til å kommentere forslag til endring i utlendingsforskriften.

Amnesty bemerker at det igjen er svært kort høringsfrist, og at dette skjer for ofte i forbindelse med høringsuttalelser. I denne saken ser vi imidlertid at det er viktig av hensyn til de tvangsreturnerte barna å få en avklaring på plass raskt, men det er like fullt viktig at saken gis tilstrekkelig tid slik at en sikrer en god og gjennomarbeidet løsning.

Amnesty er positiv til at norske myndigheter søker å rette opp i feil begått i forbindelse med tvangsreturner i perioden 1. juli 2014 til 18. mars 2015 av barn med lang oppholdstid. Amnesty er like fullt kritisk til deler av det foreslåtte innholdet, da vi mener at det ikke fullt ut vil rette opp feilene som er begått av norske myndigheter.

Innledningsvis vil Amnesty knytte noen kommentarer til Regjeringens behandling av de lenggeværende asylbarna:

Barnets beste skal være avgjørende. Barnets stemme må høres og tillegges vekt. Barn skal ikke bære skylden for eventuelle feil begått av sine foreldre, og de skal ikke straffes for det. Norske myndigheter har tvangsreturnert en rekke familier med barn med lang oppholdstid, som kunne hatt

grunnlag for oppholdstillatelse etter de permanente reglene for lengeværende barn. Det er viktig at myndighetene tar disse barnas situasjon på alvor, og ivaretar deres rettigheter. Dette gjelder barn som har vært utsatt for store utfordringer allerede, og nå må hensynet til barnets beste gis avgjørende vekt. Amnesty mener at barn som har vært i Norge i fire år eller mer, og som gjennom barnehage og/eller skolegang har fått sterk tilknytning til landet, må få oppholdstillatelse i Norge.

Vi merker oss at departementet i høringsdokumentet viser til følgende: *«Det er ikke fastsatt en bestemt grense for hvor mange års opphold et barn må ha for å kunne få oppholdstillatelse på grunnlag av tilknytning til Norge; det skal foretas en konkret, skjønnsmessig vurdering i den enkelte sak.»* Amnesty oppfordrer myndighetene til, med utgangspunkt i dette, å utøve en viss fleksibilitet nedad mht. de fire og et halvt års oppholdstid man har satt som et utgangspunkt.

2) Kommentarer til departementets forslag

a. Ad Avgrensning, punkt 6.2

Amnesty er positive til at gruppen det gjelder skal få mulighet til å få fremme anmodning om omgjøring fra utlandet.

Amnesty mener videre at det er viktig at det i nemdmøte foretas en reell vurdering også av barna som har vært fire år i Norge. Disse barna kan også ha opparbeidet seg en så sterk tilknytning at de må få opphold. Amnesty mener at barn som har vært fire år eller mer i Norge, og som gjennom barnehage og /eller skolegang har fått sterk tilknytning til landet må få oppholdstillatelse i Norge.

Videre mener Amnesty at det er bra at foreldre og søsken (også søsken over 18) skal få sin sak vurdert fra utlandet sammen med barnets sak, og at også hel- eller halv søsken født etter uttransport er omfattet.

b. Ad Hva som skal vurderes, punkt 6.3

I høringen foreslår departementet at det kun er utl. § 38 jf. utlf. §8-5 som skal vurderes på nytt, og at det ikke skal foretas en ny vurdering av utl. § 28. Amnesty International er sterkt kritisk til at en vurdering etter § 28 på denne måten avskjæres. Lengeværende barn og deres familier som har behov for beskyttelse må kunne innvilges flyktningstatus etter § 28.

Departementet skriver at det «bør ses hen til i hvilken grad barnet har opprettholdt kontakten med Norge, og om barnet har opparbeidet seg tilknytning til hjemlandet etter uttransport», selv om tilknytning til hjemlandet opparbeidet etter forskriftens ikrafttredelse i utgangspunktet ikke skal tillegges vekt

Amnesty mener at det blir feil at dette skal vurderes. Som vi også poengterer under punktet for tidspunktet for vurderingen vil dette kunne få uheldige konsekvenser for noen av de lengeværende barna. Amnesty mener at vurderingen må være barnets tilknytning til Norge og til landet de senere ble uttransportert til på utsendelsestidspunktet.

Se mer under punkt c under.

Amnesty mener at søsken som har fylt 18 år før eller etter 1. juli 2014 bør behandles likt, og at begge bør få rett til oppholdstillatelse dersom familien får oppholdstillatelse. De lengeværende barna har vært utsatt for mye usikkerhet, og når situasjonen endelig avklares er det viktig at rammene rundt dem blir best mulig, det vil da ikke være bra å skille familien og ikke gi opphold til søsken selv om de har fylt 18 før 1. juli 2014.

Amnesty mener at man ikke bør være for streng med vurderingen etter §8-12 i disse sakene, og at sannsynliggjort identitet bør være tilstrekkelig.

Amnesty anser det som urimelig at forslaget ikke skal omfatte familier som har returnert assistert eller på egen hånd. Det kan ikke være slik at de familier som har fulgt myndighetens oppfordring og samarbeidet med myndighetene skal straffes med å fratras muligheten til å få behandlet en omgjøringsanmodning fremsatt fra utlandet.

c. Ad tidspunktet for vurdering, punkt 6.4

Departementet foreslår at vurderingen etter utl. § 38 og utlf. § 8-5 skal ta utgangspunkt i tidspunktet for når forskriftsendringen trer i kraft, altså 8. desember 2014. En skal da legge til grunn den tilknytning barnet hadde til Norge og til sitt hjemland på ikrafttredelsestidspunktet. Dette skal også være vurderingstidspunktet for barnets alder.

Amnesty er ikke enig i dette, og mener at dette kan få uheldige konsekvenser for noen av de lengeværende barna. Noen barn vil være uttransportert til land eller områder i et land hvor det å holde kontakt med Norge er vanskelig eller umulig på grunn av sikkerhetssituasjonen, dårlig infrastruktur, dårlig kommunikasjonsteknologi og fattigdom for å nevne noe. At barn i familier som lever under de vanskeligste forhold da skal kunne vurderes til å ha en mindre tilknytning til Norge på grunn av forhold de ikke rår over, virker svært urimelig.

Amnesty mener at tidspunktet for vurderingen må være utsendelsestidspunktet. Det avgjørende blir da hvilken tilknytning de lengeværende barna hadde til Norge, og til landet de senere er uttransportert til på utsendelsestidspunktet, ikke på tidspunktet forskriftsendringen trådte i kraft.

d. Ad Avgjørelsesform, punkt 6.5

Amnesty er positive til at sakene skal behandles i nemdmøter. Videre vil vi understreke Barnekonvensjonen art 12: Barnets rett til å gi uttrykk for sin mening. I den forbindelse stiller vi spørsmål ved hvordan dette er tenkt ivarettatt. Amnesty mener at det må sikres en ordning hvor de involverte barna blir hørt, og at deres synspunkter tillegges vekt. Videoopptak kan være en mulig løsning. Videre mener Amnesty at de involverte familiene til barna bør kunne delta i nemdmøte og gi sin forklaring, for eksempel via Skype e.l. Dersom dette ikke er mulig bør i hvert fall en fullmektig for familien møte på vegne av familien og fremføre deres synspunkter/historie.

Amnesty ser også behovet for at de berørte barna og deres familier får nødvendig rettshjelp. I tilleggssavtalen av 8. april 2015 fremkommer det at tilskuddsordningen til frivillige organisasjoner til rettshjelp også skal «omfatte omgjøringsbegjæringer fra barn som ble sendt ut i perioden 1. juli 2014 – 18. mars 2015.» Vi kan ikke se at det er nevnt i høringsnotatet, men forutsetter at dette følges opp slik at de berørte barna får den nødvendige rettshjelp til både å fremme omgjøringsbegjæring, slik at de faktisk får behandlet saken sin og for å sikre behandlingen i nemdmøtene.

Amnesty vil understreke at dette må på plass så raskt som mulig, som det fremkommer i tilleggssavtalen og i høringsnotatet; barn og familier som kan ansees omfattet av løsningen har behov for en snarlig avklaring. For at det skal skje på en forsvarlig måte så må rettshjelpsarbeidet starte så snart som mulig.

Med vennlig hilsen
Amnesty International i Norge

John Peder Egenæs (s.gn.)
Generalsekretær

Beate Ekeløve-Slydal
Politisk rådgiver